

Ihmissuhteita rakentava ja ylläpitävä lastensuojelu

Syty-koulutus lastensuojelulle ja
perhesosiaalityölle

Osio 3: päivät 5–6

Ohjelma – päivä 5

- 9.00 Aloitus ja orientaatio päivään, porina välitehtävän tekemisestä
- 9.20-10.20 Kokemusasiantuntijan puheenvuoro ja keskustelua
- 10.30 Ammattilaisen toimintakehykset, Huono palaveri -video
- 11.15-12.15 Lounas
- 12.15-13.45 Hyvä palaveri -video, lyhyt demo viikkokokouksesta, roolit tiimeissä
- 13.45-14.15 Kahvi
- 14.15- Systeminen verkostotyö
- 15.30 Kotiin

A group of five children are sitting on a wooden deck, looking out over a lush green forest. The children are seen from behind, and their shadows are cast on the wooden planks of the deck. In the foreground, there are several items on the deck, including a blue bag, a red bag, and a brown bag with a cartoon character on it. The background is a dense forest of green trees under a clear blue sky. The text "Ammattilaisen toimintakehykset" is overlaid in the center of the image in a white, sans-serif font.

Ammattilaisen toimintakehykset

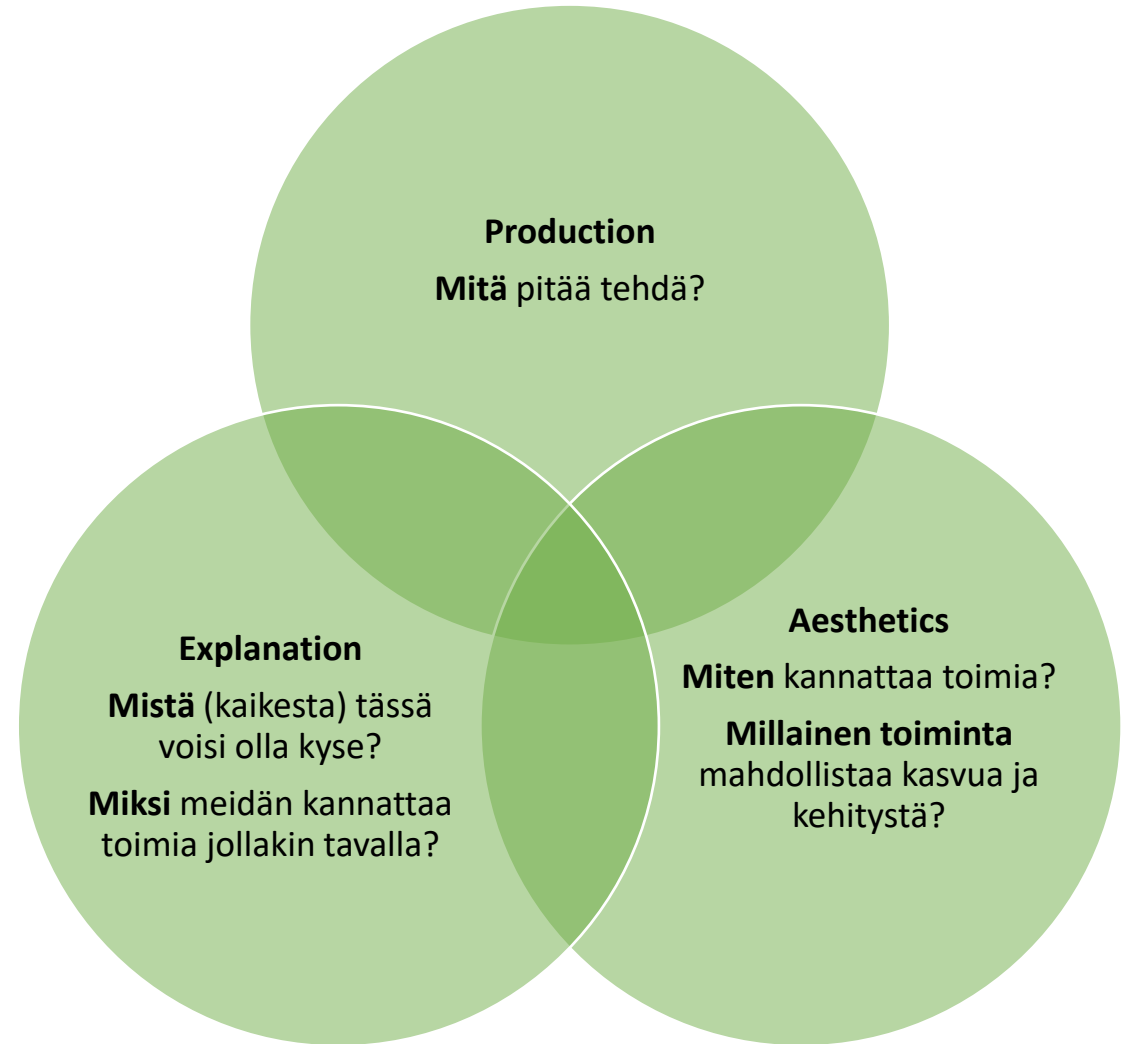

Systemisen ammattilaisen toimintakehykset (domains)

- Systemisen työskentelyotteen pääperiaatteita ovat
  - *Neutraalius*
  - *Uteliaisuus*
  - *Pyrkimys luovaan ajatteluun*
  - *Ratkaisujen etsimiseen yhteistyössä asiakkaiden kanssa*
  - *Pyrkimys yhteistyöhön, suhteen rakentamiseen ja keskinäiseen luottamukseen*
- Lastensuojelukontekstissa työskentely edellyttää kuitenkin usein ammattilaisen tekemiä arviointia ja myös moraalisia kannanottoja ja niihin perustuvia ratkaisuja – neutraaliuden ja uteliaisuuden periaatteita ei voida aina soveltaa

Systemeemisen työskentelyn toimintakehykset

Production - ratkaisujen tuottamien kehys

MITÄ PITÄÄ TEHDÄ?

- usko objektiiviseen tietoon
- yksi totuus
- toimiminen "varman tiedon" mukaan
- säännöt, moraaliset kannanotot
- nojaaminen totuttuihin tapoihin toimia
- arviointi oikein ja väärin -akselilla
- pyrkimys turvata eettisen periaatteen/oikeuden toteutuminen
- ei aina mahdollista saada asiakkaan suostumusta

Explanation - ymmärryksen etsimisen kehys

MISTÄ KAIKESTA TÄSSÄ VOISI OLLA KYSE?

Pyrkimys ymmärtää, mitä on yksilön käytöksen tai oireilun takana systeemissä, miksi käytös tai oire on ”koherentti” vaikka se ei olisi hyväksyttävissä:

- monta totuutta
- merkitysten ymmärtäminen
- pyrkimys neutraalisuuteen ja uteliaisuuteen
- pyrkimys muutoksen mahdollistamiseen
- pidättäytyminen neuvoista
- asiakkaan suostumus tarvitaan.

Aesthetics - parhaan toimintatavan etsimisen kehys

MITEN KANNATTAA TOIMIA?

- pyrkimys luovuuteen, vallitsevien näkemysten kyseenalaistamiseen, todellisuuden jäsentämiseen eri näkökulmista, muutoksen mahdollistamiseen
- sitoutuminen moninäkökulmaisuuuteen, uudistuviin hypoteeseihin
- osallisuus ja yhteistoiminnallisuus eettisinä sitoumuksina

Tavoitteena on toimia myös kontrollia käytettäessä tavalla (= eettisesti, arvostavasti), joka ylläpitää mahdollisuutta hyvän suhteen jatkumiseen.

Tietoisuus omista toimintakehyksistä?

Mikä kehys missäkin tilanteessa?

- Kaikki toimintakehykset ovat usein samaan aikaan läsnä työssä – kaikkia kehyksiä tarvitaan
- Toimintakehys-malli voi auttaa työntekijää **olemaan tietoisempi omasta tavasta toimia** - mikä kehys ohjaa tai minkä tulisi ohjata omaa toimintaa
- Toimintakehykset ovat oman toiminnan reflektoinnin välineitä

Keskustelkaa pareittain 10 min: Miten säätelen omaa toimintaani eri toimintakehyksissä liikkumalla?

- Millaiseen positioon asetun suhteessa asiakkaisiin?
- Millaista on tapani vuorovaikuttaa eri kehyksissä?
- Miten onnistuneesti liikun eri kehysten välillä työssäni?
- Onko jokin kehys liikaa tai liian vähän käytössä?
- Mihin kehykseen nojaamista asiakkaan tilanne minulta kulloinkin edellyttää?
- Minkä kehyksen mukainen eteneminen johtaa parhaaseen lopputulokseen?

Systemisen mallin soveltamistavat

- Lastensuojelussa menossa siirtymävaihe (systeminen ja business as usual)
- Systemisen tiimityöskentelyn mahdollisuudet:
  - ✓ Tiimikokoukset lastensuojelun tiimissä ilman asiakkaita ja yhteistyökumppaneita
  - ✓ Tiimikokoukset, joissa mukana systeminen tiimi ja asiakkaat
  - ✓ Tiimikokoukset, joissa systeminen tiimi, asiakkaat ja verkostoa
  - ✓ Tiimikokoukset, joissa tiimi ja viranomaisverkostoa (esim. perheen sisäinen kaltoinkohtelu epäily)

Mitä konsultoiva sosiaalityöntekijä tekee systeemisessä tiimissä?

Bostock, Lisa (2017) Scaling and deepening the Reclaiming Social Work model: evaluation report. University of Bedfordshire and University of Cardiff.

Huolehtii, että..

- tiimissä olevat roolit ja vastuut tunnistetaan sekä tiedostetaan tiimikokouksen kulku
- ydinasia muotoillaan siten, että sitä voidaan lähestyä hypoteesien kautta
- asiantuntijuus tuodaan esille hypoteesien avulla. Irtisanoudutaan paremmin tietämisestä
- luodaan hypoteeseja ja haastetaan vakiintuneita käsityksiä.

Konsultoiva sosiaali- työntekijä

- perheenjäsenten suhteita ja perheen tarinaa tutkitaan aktiivisesti
- keskustelun sävy on uteliasta, arvostavaa ja refleктоivaa
- hypoteeseja kehitetään eteenpäin hyödynnettäväksi keskusteluissa perheiden kanssa ja niihin liittyen sovitaan ratkaisuehdotukset
- keskustelu on yhteistoiminnallista ja kaikki osallistuivat siihen
- lapsi ja perhe ovat keskusteluissa läsnä
- suojelun tarve ja riskit lapsen kannalta arvioidaan selkeästi.

Mitä perhe- terapeutti tekee systemisessä tiimissä?

- Lähisuhdetyöskentely = varmistaa yleisten terapeuttien komponenttien (common factors) toteutumisen prosessissa: yhteinen jaettu tavoite, empatian herääminen, liittolaissuhde, positiivinen palaute/vahvistus
- Terapeutin rooli tiimirakenteessa mahdollistaa reflektiiviset positiot, joissa eri toimijoilla mahdollisuus kuulla toisiaan ilman vastakkainasettelua, joissa vaarana tarve puolustaa omaa identiteettiään vanhempana, ammattilaisena, asiantuntijana jne. -> mahdollisuus nähdä osapuolet uudessa ja turvallisessa valossa.

Jatkuu..

- Tunnistaa asiakkaan tunnepuhe ja siirtää keskustelu siihen: asiakkaan tunnepuhe kertoo siitä, mikä on asiakkaalle merkityksellistä, ja joka on tärkeää saada syntyvän yhteisen käsitteellistyksen pohjaksi -> Terapian yleisistä tekijöistä vaikuttavin (Wamboldin tutkimus)
- Uudelleen määritellä (asiakkaan sanoja käyttäen), neuvotella ja pitää koossa syntymässä olevaa käsitteellistystä, ja varmistaa, että se on asiakkaalle ymmärrettävä ja asiakkaan kokemusmaailmaa vastaava
- Osallistua hypoteesityöskentelyssä syntymässä olevan käsitteellistyksen rakentamiseen tuomalla mukaan oman perheterapeuttisen näkökulman

Ongelmaa lähestytään hypoteesien kautta

- Painopiste siirtyy siihen, mistä on kysymys
- Mitkä kaikki asiat voivat selittää lapsen käyttäytymistä?

Keskeisiä käsitteitä: hypoteesien muodostaminen, neutraalius, kehämäisyys, uteliaisuus, vakiintuneista teorioista irrottautuminen sekä myönteisen merkityksen antaminen ratkaisuyritykselle eli esimerkiksi pulmalliselle lapsen käyttäytymiselle ja oireelle.

A white van is parked on a dirt road in a mountainous landscape. The foreground shows a stream with rocks and water. The background features large, rugged mountains under a cloudy sky. The scene is framed by a dark blue overlay.

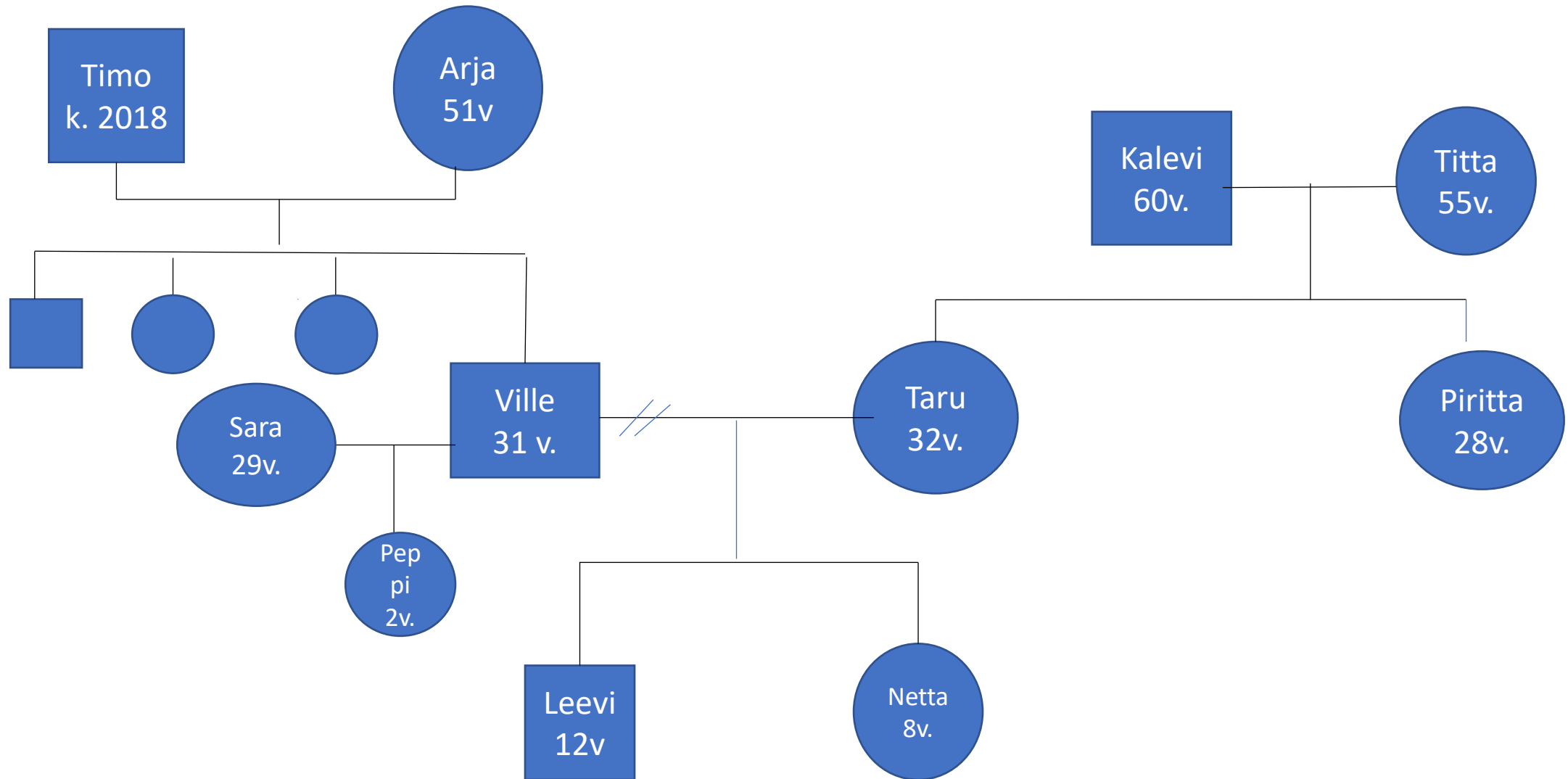
VIKKOKOUKSEN DEMO

Taustatarina

- Taru on 32-vuotias kahden lapsen äiti, joka on eronnut puolisostaan Villestä 7 v. sitten. Tarulla ja Villellä on yhteiset lapset Leevi 12 v. ja Netta 8 v. Taru asuu lasten kanssa kolmestaan. Perheellä on koira, kissa ja lemmikkihamsteri. Taru työskentelee osastosihteerinä. Taloudellinen tilanne on tiukka. Ville on kärsinyt päihdeongelmasta, jonka vuoksi myös liitto Tarun kanssa aikoinaan päättyi eroon. Liitossa oli myös Taruun kohdistunutta väkivaltaa. Ville ei sitoutunut lasten tapaamisiin eron jälkeen ja yhteydenpidossa oli pitkiä katkoksia. Netalle isä on jäänyt melko etäiseksi.
- Ville on sittemmin muuttanut avoliittoon Saran kanssa, joka alkoi pian heidän seurustelunsa alettua odottaa yhteistä lasta, Peppiä. Myös Saralla oli ongelmia päihteidenkäytön kanssa, mutta molemmat vanhemmat sitoutuivat päihdekuntoutukseen raskausaikana. Pepin synnyttyä tilanne on ollut melko vakaa. Villellä on kuitenkin ollut yksi yksittäinen repsahdus puoli vuotta sitten.
- Ville on lähestynyt Tarua jo vuosi sitten, koska halusi saada sovittua lastensa tapaamisista. Taru on lasten yksinhuoltaja ja vastustaa tapaamisten alkamista. Tarulla on huoli lasten turvallisuudesta isän ja Saran luona. Hän myös sanoo, että lapset joutuisivat kokemaan vain uuden pettymyksen, jos isä jälleen alkaisi jättää sovittuja tapaamisia väliin.
- Koulusta on tehty lastensuojeluilmoituksia Leevistä, joka on enenevässä määrin käyttäytynyt levottomasti oppitunneilla ja ajautunut riitoihin muiden oppilaiden kanssa. Leevistä ei aiemmin ole ollut suurempaa huolta, mutta opettajien palautteissa usein on ollut mainintaa tavaroiden unohtelusta ja myöhästelyistä. Nyt Leevi on opettajan mukaan 'kuin viritetty aikapommi', hermostuu pienistä ja saattaa käydä muihin käsiksi ilman varoitusta. Opettaja on sanonut, ettei koululla ole kohta keinoja toimia Leevin kanssa. Hän on nostanut esille lastenpsykiatrisen tutkimusten sekä sairaalakoulujakson tarpeellisuuden.
- Kuraattori Kirsi on tavannut Leeviä kolme kertaa ja keskustellut tämän kanssa asioista. Leevi ei ole saanut sanottua, miksi hänen hermonsensa on kireällä. Kirsi on soittanut äidille, joka on kertonut, että Leevillä on myös ilmennyt unio ongelmia 6. luokan alettua. Äiti pohtinut, kiusataanko Leeviä koulussa. Kuraattori ei ole soittanut Leevin isälle, koska äiti on yksinhuoltajana kieltänyt sen.
- Kirsi on puhunut Leevin kanssa isästä. Leevi muistelee nähneensä isää harvakseltaan. Silloin kun tapaamiset ovat toteutuneet, ne ovat olleet Arja-mummon luona. Leevi tietää hänellä olevan isän puolelta pikkusisko, jonka nimi on Peppi. He ovat nähneet toisensa viimeksi viime jouluna.

Viikkokokousdemon asiakasperhe

Viikkokokous harjoituksena

- Tehdään n. puolen tunnin mittainen demo viikkokokouksesta, jossa perhe mukana
- Mukana esittelevä sosiaalityöntekijä, konsultoiva sosiaalityöntekijä, perheterapeutti sekä tiimin jäseniä reflektiossa
- Ketä mielestäsi pitäisi kutsua mukaan tapaamiseen?
- Millainen ydinkysymys työntekijällä voisi olla mielessään viikkokokoukseen?
- Huom! Demo toteutetaan lyhyempänä kuin normaali viikkokokous. Keskustelua tiivistetään.
- Pohdi mitä hypoteeseja keskustelusta nousee mieleesi. Kirjaa niitä ylös. Kenen näkökulmasta tulit pohtineeksi niitä?
- Millaisia työskentelyehtotuksia mieleesi nousee? Mitä systeemisen toimintamallin mukaisia työskentelyideoita nousee?

SYSTEMINEN VERKOSTOTYÖ

Monialaisen yhteistyön ja arvioinnin tunnistetut ongelmat

(Tulensalo H., Kumpulainen K., Kekkonen M. (2017): Monitoimijainen arviointi. Julkaisussa THL työpaperi 26. Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit: Osana lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa.)

- Lapsen ja perheen omat kokemukset ja tieto eivät aina ole arvioinnin perusta saati olennainen osa tarpeiden tunnistamista
- Asiakkaat kokevat, että ihmisen elämäntilannetta ei kartoiteta kokonaisvaltaisesti, vaan tieto on palasina eri toimijoilla ja perhe voi olla samaan aikaan monessa eri paikassa “arvioitavana”
- Sosiaalihuollon palvelujen sisällä on epäluottamusta ja arvostuksen puutetta esim. eri sosiaalityöntekijöiden tekemiä palvelutarpeen arviointeja kohtaan
- Arviointia voidaan toteuttaa ulkokohtaisesti siten, että asiakas kokee olevansa arvioinnin kohde, ei aktiivinen toimija
- Lastensuojeluilmoituksen tehnyt taho jää arvioinnin ulkopuolelle eikä saa tietoa asian etenemisestä, tätä perustellaan esim. salassapidolla. Perustason palveluja ei useinkaan osallisteta lastensuojelutarpeen selvittämiseen tai työskentelyyn
- Perheen ympärillä olevan verkoston toiminta ei perustu yhteiseen suunnitelmaan eikä jaettuun tietoon perheen tilanteesta tai olemassa olevista tukitoimista
- Asiakkuuden päättyessä tieto ja suositukset jatkotyöskentelystä eivät siirry perustasolle tai sille verkostolle, joka jää perheen tueksi
- Päätöksiä voidaan tehdä liian nopeasti ja vaillinnaisilla tiedoilla

Milloin monitoimijainen palvelutarpeen arviointi?

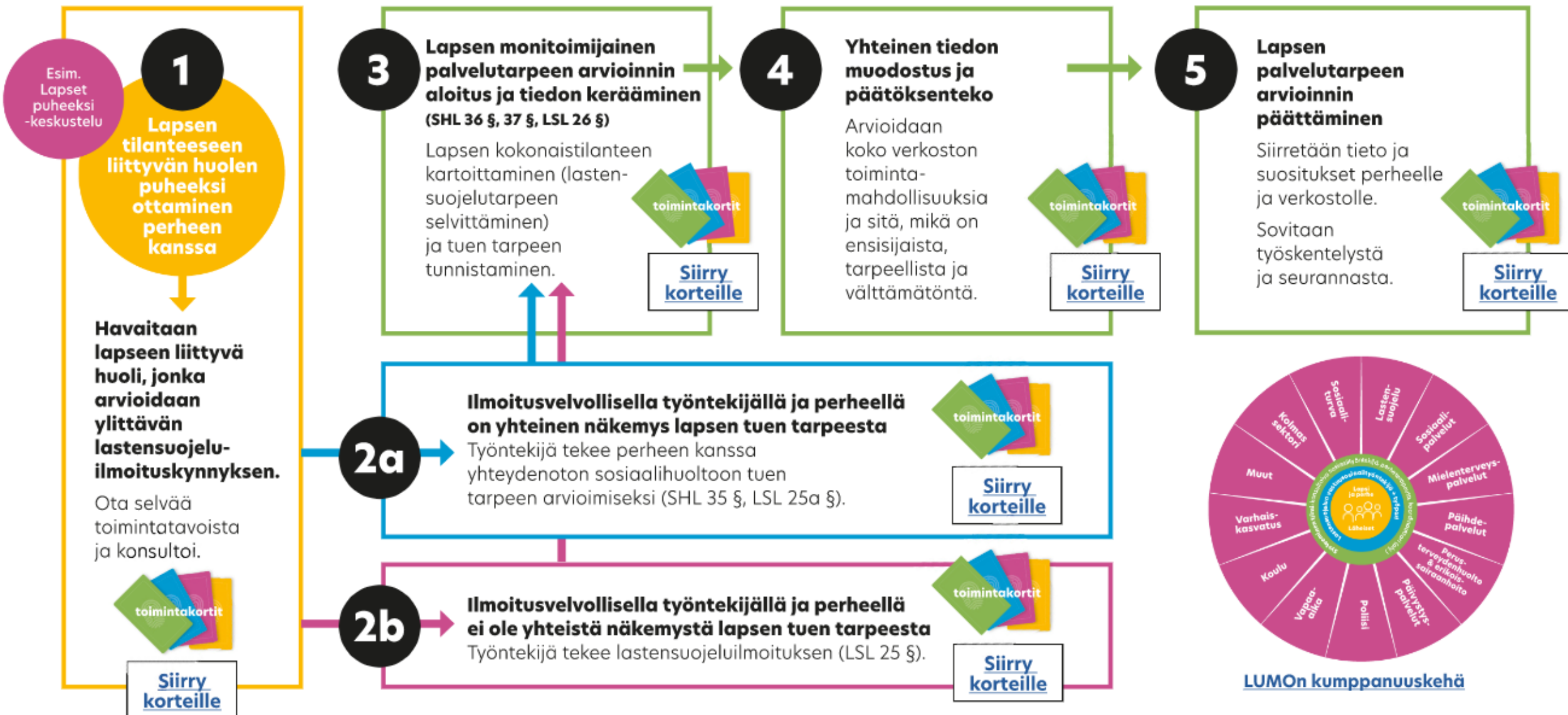
- Perheellä useamman eri palvelun yhteensovittamisen tarve
- Monimutkaiset ja vaikeasti selvitettävät tilanteet, epäselvä tuen tarve
- Kun lapsen asian selvittäminen toistuu tai annettu palvelu ei ole riittävä
- Epämääräinen huoli ei poistu tai siitä on vaikea saada otetta

Monitoimijaista arviointia voidaan soveltaa eri tavoin: yhteinen tapaaminen eri toimijoiden kanssa, työparityöskentely, konsultointi, aikaisempaan historiaan tutustuminen, sovitaan muista arvioinneista ja tutkimuksista.

Lapsen monitoimijainen palvelutarpeen arviointi

Systeminen toiminta- ja ajattelumalli

Huom! Pääset tutustumaan LUMOn PTA-toimintakortteihin tämän linkin kautta.

Systemisen verkostotyön periaatteet

– millainen tahansa verkostotyö ei ole asiakkaille avuksi

Verkostotyö koetaan hyödyllisenä, kun

- se on asiakkaan näkökulmasta ennakoitavaa ja turvallista
- verkostotapaamisissa on selkeä rakenne
- tapaamisissa ja työskentelyssä lähdetään liikkeelle siitä, mikä on asiakkaalle ajankohtaista/tärkeää
- tapaamisessa välittyy työntekijöiden myötätunneisuus
- työskentelyssä rakentuu jaettu ymmärrys tilanteesta
- asiakkaalle välittyy työskentelyssä tunne, että ammattilaiset koordinoivat yhteistoimintaansa
- verkostotyössä on mukana luotettu työntekijä

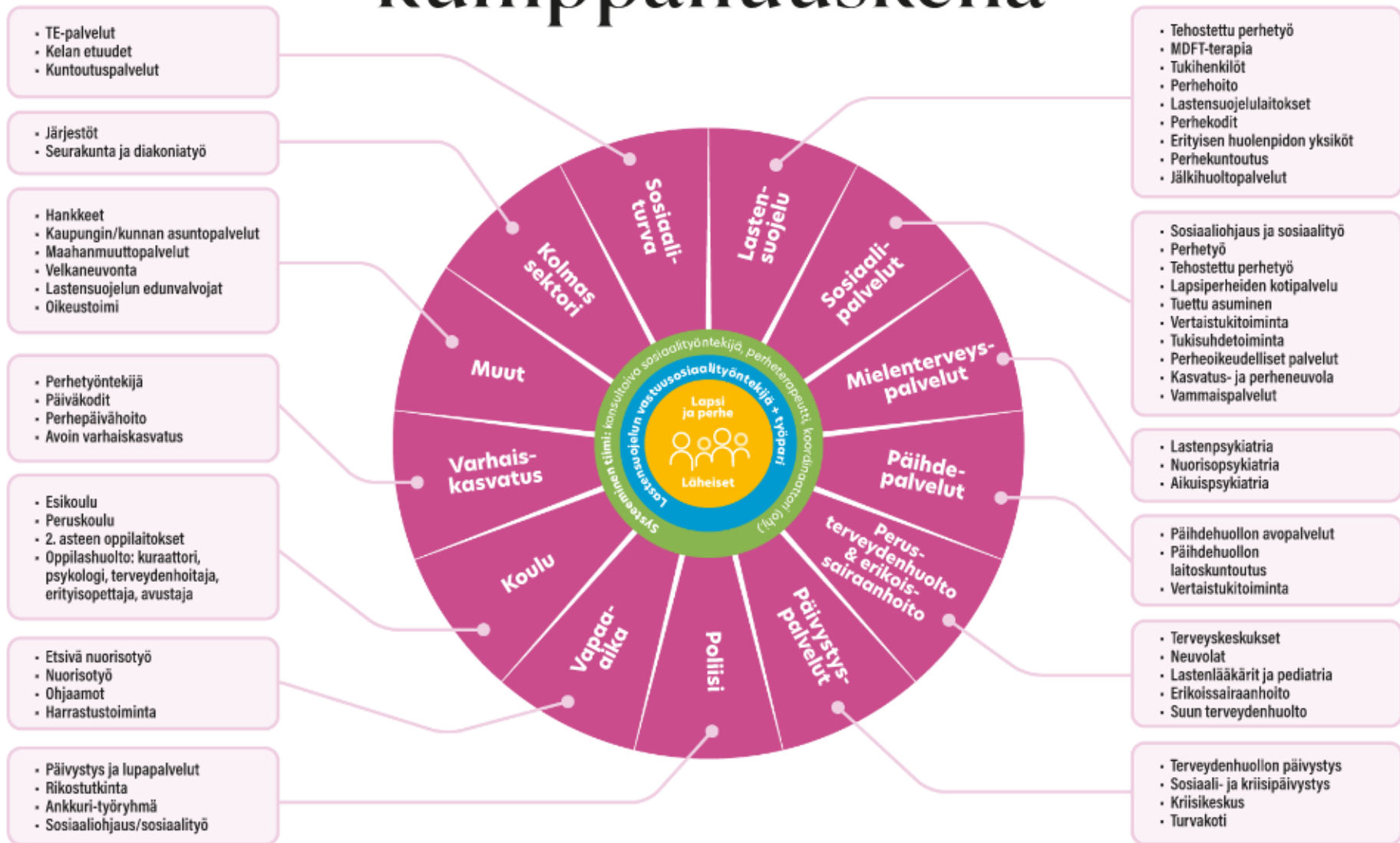
Systeminen työtapa ja monialainen tiimi turvaavat ja mahdollistavat näiden asioiden toteutumista asiakastyössä.

LUMION kumppanuuskehä

Tunnetmeko ja tunnistammeko toisemme, toistemme osaamisen sekä yhteistyön mahdollisuudet?

Systeminen verkostotyö pohjautuu systemisen toimintamallin ydinelementteihin

- Omatyöntekijä valmistautuu tapaamisiin lapsen ja perheen kanssa

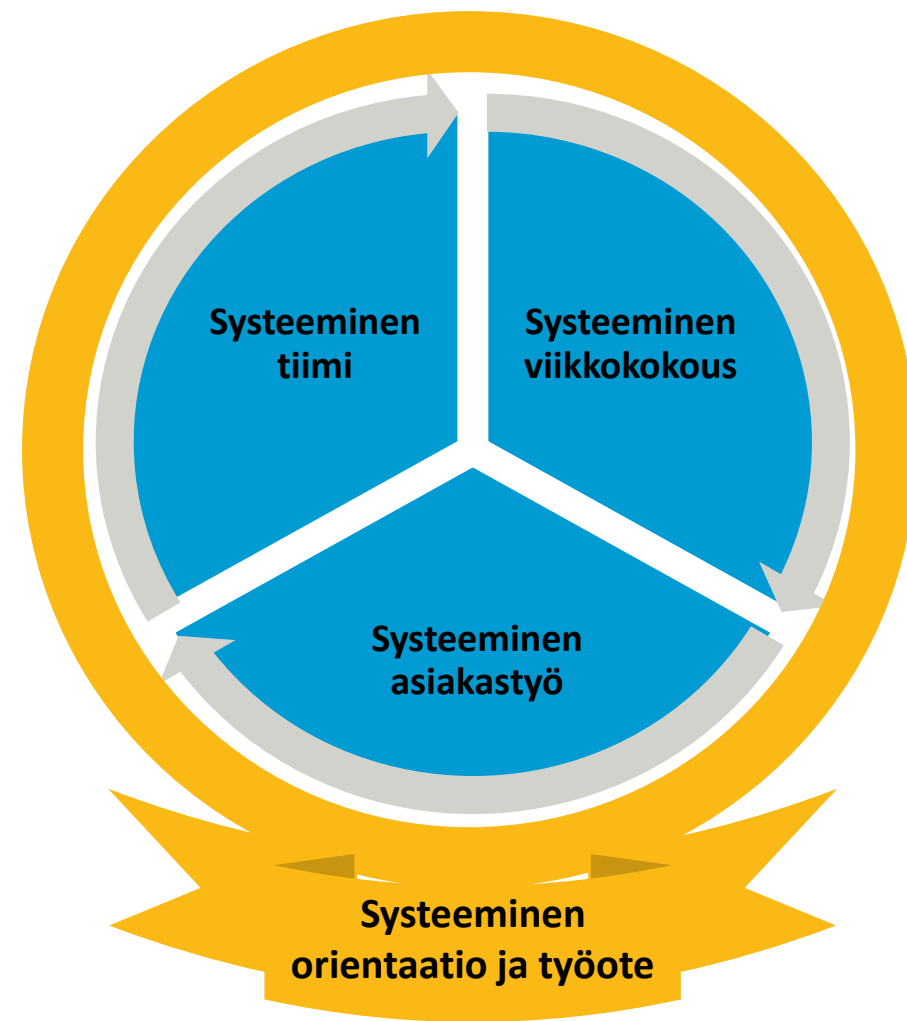
- ydinasian määrittely
- keitä kutsutaan mukaan
- kerrotaan miten toimitaan

- Omatyöntekijä vastaa yhteistyökumppaneiden perehdytyksestä

- viesti ydinasiasta
- systemisen työskentelyn idea, miten tapaamisessa toimitaan

- Kaikissa verkostotapaamisissa käytössä systemisen tiimin roolit ja viikkokokouksen periaatteet ja rakenteet

- konsultoiva sosiaalityöntekijä johtaa keskustelua
- koordinaattori kirjaa keskustelua
- perheterapeutti tuo työskentelyyn systemisen ajattelun ja perheterapian näkökulmia
- lapsi ja perhe mukana yhtenä toimijana yhdessä muiden kanssa
- kaikkien näkökulmat ja asiantuntijuus kuullaan hypoteesityöskentelyssä, moninäkökulmaisuuksessa, reflektiivisyys
- yhteisen tavoitteen luominen
- yhteisen suunnitelman tekeminen, pienet askeleet

Yhteinen työskentely verkostossa

Tapaamisessa

- rauhallisuus
- selkeä rakenne
- reflektio, jossa fokus ydinasiassa
- yhteinen suunnitelma

Tapaamisen jälkeen

- pohjana yhteinen suunnitelma
- pienet askeleet
- työpariudet
- muu yhteinen työskentely

Monitoimijainen yhteistyö lastensuojelun asiakkuudessa

Systeminen toiminta- ja ajattelumalli

Esim. Lapset puhekeskustelu

Huolen puheeksi ottaminen perheen kanssa

Huolen havainnut työntekijä kartoittaa tilannetta perheen kanssa

Lapsen tilanteen arviointi monitoimijaisesti, tuen tarpeen päivittäminen, yhteinen suunnitelma

Vastuutyöntekijänä
ls-sosiaalityöntekijä

Yhteinen systeminen muutostyöskentely

Yhteinen ymmärrys/näkemys (yhteisesti jaettu suunnitelma) tuen toteuttamisesta. Seuranta ja arviointi monitoimijaisesti.

Asiakkuus lastensuojelussa päättyy yhteiseen tapaamiseen

Saattaen vaihto - siirretään tieto/suositukset perheelle, uudelle vastuutyöntekijälle ja verkostolle

Selviää, että lapsella on lastensuojeluasiakkuus.

Tarvittaessa lastensuojelun konsultointi.

Työntekijällä ja perheellä yhteinen näkemys arvioinnin tarpeesta

Työntekijä ottaa yhteyttä lastensuojeluun/tekee lastensuojeluilmoituksen ja työntekijät sopivat yhteisestä tapaamisesta.

Perhe ei koe tarvetta yhteydenotolle

Työntekijä tekee tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen (LSL 25§). Lapsen vastuutyöntekijä arvioi palaverin tarpeen ja kutsuu koolle.

Tuen toteuttamisen yhteiset rakenteet käytännössä

- Monialaiset konsultaatiokäytännöt
  - Työparityö
  - Konsultaatituki eri tahoilta
- Systeminen työote ja vahvempi yhdessä tekeminen
  - Asiakkaan osallisuus työskentelyssä: lupaa pyytävä työote
  - Systeminen tiimimalli lastensuojelussa ja systeminen ajattelu tiimi- ja verkostotyössä

Poiminta Lastensuojelu lapsen etuna -tutkimushankkeen loppuseminaarista 25.11.2022

Emmehän halua järjestää
“vastuunvälttelypalaveria”

Tämä oli kokemusasiantuntijoiden termi
verkstopalaverille, jossa on liikaa porukkaa

- Kaikki olettavat, että joku muu ottaa kopin
- Vastuu jää lopulta asiakkaalle itselleen

Porina!

- Mitä ajatuksia ja kysymyksiä herää systeemisestä verkostotyöstä?

Ihmissuhteita
rakentava ja
ylläpitävä
lastensuojelu

Päivä 6

Ohjelma – päivä 6

- 9.00-9.15 Orientaatio
- 9.15-10.45 viikkokokousharjoitus (kolmeen ryhmään jaettuna)
- 10.45-11.15 harjoituksen purku
- 11.15-12.15 Lounas
- 12.15-13.45 Näkökulmia kirjaamiseen, lastensuojelun vaikuttavuus ja mittarit, ja systemisen työtteen johtaminen
- 13.45-14.15 Kahvi
- 14.15 Systemisen mallin käyttöönotto ja soveltaminen omalla alueella
- Loppukeskustelu
- 15.30 Kotiin

Viikkokokousharjoitus ja purku

An overhead view of three children sitting on a grey asphalt surface, engaged in drawing with colorful chalk. The child on the left is wearing a red shirt and blue overalls, with their back to the camera. The child in the center is wearing a bright yellow long-sleeved shirt and dark pants, also with their back to the camera. The child on the right is wearing a pink shirt and blue shorts, facing the camera. They are surrounded by various colorful chalk drawings, including lines, shapes, and abstract patterns in shades of blue, pink, yellow, and green. The scene is brightly lit, suggesting an outdoor setting during the day.

Näkökulmia kirjaamiseen

Rakenteinen kirjaaminen sosiaalihuollon asiakastyössä

- Rakenteisen kirjaamisen sääntely pohjautuu keskeisimmin [Lakiin sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista](#) (254/2015), [Lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä](#) (784/2021) sekä [THL:n määräykseen sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista ja niihin merkittävistä tiedoista](#) (1/2021)
- Kaikkiin asiakasasiakirjarakenteisiin voi tutustua THL:n [Sosmeta-palvelussa](#)
- Tietojärjestelmätoimittajien tulee toteuttaa rakenteiden mukaiset asiakasasiakirjat kaikkiin niihin tietojärjestelmiin, joilla tuotetaan sosiaalihuollon asiakastietoa – rakenteisen tallentamisen takaraja julkisella sektorilla 1.9.2024 (lapsiperhepalvelut, työikäisten palvelut ja iäkkäiden palvelut)
- Asiakastyön kirjaaja harkitsee, mitä asiakirjaa kussakin tilanteessa on tarkoituksenmukaista käyttää
- Asiakasasiakirjasta täytetään kentät, jotka on merkitty pakollisiksi sekä muut kentät, joiden avulla saadaan kirjattua **tarpeelliset ja riittävät** tiedot

Yleisiä periaatteita monialaisen yhteistyön kirjaamisesta

- Sosiaalipalvelun antamiseen osallistuvilla sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöillä on asiakasasiakirjalain mukaan oltava pääsy työtehtävissä tarvittaviin yhteisiin asiakirjoihin (ShAkl 7-8 §)
- Lähtökohtana se, että yhdessä käsiteltyihin asiakastietoihin on oikeus kaikilla yhteistyöhön osallistuvilla siltä osin, kuin tiedot ovat tarpeellisia kunkin antamassa palvelussa
- Oman organisaation asiakirjoihin saa tallentaa asian hoitamisen kannalta tarpeellisia sosiaalihuollon asiakastietoja sekä yhteistyön perusteella laaditun suunnitelman
- Kertakirjaamisen periaate: vain harvoin on tarkoituksenmukaista laatia useita sosiaalihuollon asiakasasiakirjoja yhden tapaamisen perusteella
- Asiakastyötä kirjaavilla ammattilaisilla voi olla kirjaamisen sisältöön liittyen erilaisia näkökulmia. Tällöin voidaan laatia palvelutehtävä- tai sosiaalipalvelukohtaisia kirjauksia

Milloin monialaista yhteistyötä tehdään?

- Sosiaalihuollossa verkostotyö ja yhteistyöneuvottelut ovat **osa perustyötä**
- Monialaisen yhteistyön sisältö ja toimintatavat sovitaan asiakkaan tarpeiden perusteella: yhteistyöhön on velvollisuus silloin, kun asiakkaan etu sitä edellyttää.
- Jos asiakas tarvitsee sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluja, on selvitettävä hyötyisikö asiakas näiden palvelujen yhteensovittamisesta, mikä tarkoittaa
  - palvelujen ja hoidon tarpeiden selvittämistä yhdessä,
  - sopimista siitä, kuka toimii asiakkaan vastuutyöntekijänä ja koordinoi yhteistyötä sekä
  - yhteistä palvelujen suunnittelua.

Entä miten?

1. Tunnista yhteistyön tarve
2. Kysy asiakkaalta suostumus yhteistyöhön
3. Kokoa asiakkaan kannalta keskeiset toimijat neuvotteluun
4. Sopikaa aluksi kirjaamisesta: laaditteko yhteisen kirjauksen vai miten edetään?
5. Sopikaa jatkosuunnitelma, ja tarkistakaa salliiko asiakas edelleen yhteistyön asiassa

Mitä asiakirjoja voi esimerkiksi laatia?

- Tiedon pyytämisestä tai saamisesta tilanteessa, jossa asiakas ei ole läsnä käytetään
  - [MERKINTÄ ASIAKASTA KOSKEVIEN TIETOJEN PYYTÄMISESTÄ TAI SAAMISESTA](#)
  - [MERKINTÄ ASIAKASTIETOJEN LUOVUTTAMISESTA](#)
- Monialaisen yhteistyöneuvottelun perusteella laaditaan tarpeen mukaan esimerkiksi:
  - Asiakaskertomusmerkintä esim.
    - [MERKINTÄ NEUVOTTELUSTA](#)
    - [MERKINTÄ NEUVOTTELUN, TAPAAMISEN TAI YHTEYDENOTON PERUUNTUMISESTA](#)
  - Suunnitelma esim.
    - [LAPSIPERHEIDEN PALVELUJEN ASIAKASSUUNNITELMA](#)
    - [LAPSIPERHEIDEN PALVELUJEN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA](#)
  - Arvio esim.
    - [LAPSEN JA PERHEEN PALVELUTARPEEN ARVIO](#)

Arviot

Asiakaskertomusmerkinnät

Hakemukset

Ilmoitukset

Kuulemisasiakirjat

Laskelmat

Lausunnot

Lähetteet

Maksusitoumukset

Pyynnöt

Päätökset

Selvitykset

Sopimukset

Suostumukset

Suunnitelmat

Asiakirjarakenne: Merkintä neuvottelusta

Asiakaskertomusmerkintä sosiaalihuollon asiassa pidetystä neuvottelusta. Tämä asiakirja voidaan tehdä esimerkiksi suunnitelma- tai verkostoneuvottelusta.

Asiakirjarakennemäärittely   Muutoshistoria   Kontekstitiedot   Ohjeet   [Sulje kaikki](#)

1	+	Asiakas	Yksityishenkilö (TK)	PAKOLLINEN	TOISTUVA
6	-	<i>Kenttää ei näytetä</i>	Asiakaskertomusmerkintä (TK)	PAKOLLINEN	
7		Palvelutehtävä	Koodi	PAKOLLINEN	
8		Sosiaalipalvelu	Koodi		TOISTUVA
9	-	<i>Kenttää ei näytetä</i>	Tapahtuma (TK)		
10	-	Neuvottelun ajankohta	Ajanjakso (TK)		
11		Alkamishetki	Hetki		
12		Päätymishetki	Hetki		
13		Asiointitapa	Koodi		TOISTUVA
14		Osallistujat	Teksti		
15		Neuvottelun sisältö	Teksti		
16		Neuvottelussa sovitut asiat ja vastuunjako	Teksti		
17		Päivämäärä	Pvm		
18	+	Laatija	Ammattihenkilö (TK)	PAKOLLINEN	

Huomioita systeemisen kokouksen kirjaamisesta

- Kirjaamiseen liittyvistä käytänteistä ja rooleista kannattaa sopia avoimesti esimerkiksi neuvottelun aluksi
- Kuka kirjaa koko tapaamisen? Rooli voi olla erityisesti koordinaattorin tehtävään kuuluva – jos tällaista ei ole, esim. työpari
- Muistiinpanojen rooli reflektion tukena – muistiinpanovälineet voi jakaa niin työntekijöille ja asiakkaille, muistiinpanot hävitetään tapaamisen jälkeen
- Systeeminen tiimitapaaminen ja tehty suunnitelma kirjataan asiakkaana olevan lapsen asiakirjoihin tai jos asia koskee useampia lapsia, niin heille kaikille tulee tehdä merkintä tapaamisesta
- Kirjaamisessa käytettävään kieleen on tärkeä käyttää erityistä huomiota – kielen oltava selkeää ja ymmärrettävää niin asiakkaille kuin mahdollisille yhteistyökumppaneille

A young girl with brown hair in a ponytail, wearing a blue polka-dot vest over a white long-sleeved shirt, is blowing bubbles. She is holding a yellow bubble wand. The background is a blurred green outdoor setting. The text is overlaid on the image within a white rectangular border.

LASTENSUOJELUN VAIKUTTAVUUS

MITÄ SE TARKOITTAÄ SYSTEEMISEN TYÖSKENTELYN KONTEKSTISSÄ?

Taustaa ja nykytilanne

- Lastensuojelun vaikuttavuus keskeinen, mutta haastavasti mitattava ja tutkittava ilmiö
- Lastensuojelun vaikuttavuus on eettinen velvollisuus ja asiakkaan oikeus (Aaltio & Flink 2019)
- STM:n tilaama selvitys korostaa lastensuojelun vaikuttavuutta työn keskeisenä tavoitteena ja käytäntöä ohjaavana perusteena:

” Lastensuojelun vaikutusten ja vaikuttavuuden seuraaminen ja arviointi tieteellisesti luotettavalla tavalla on eettinen kysymys. Kun yhteiskunta on lain tasoisesti antanut julkisille organisaatioille vastuun järjestää palvelut ja muun avun lastensuojelun tarpeessa oleville lapsille, nuorille ja heidän perheilleen sekä oikeuden ottaa lapsi tai nuori huostaan, tulisi tähän vastuuseen kuulua myös toiminnan vaikuttavuuden seuranta ja arviointi.” (Kananoja & Ruuskanen, 2019, s. 61).

Taustaa: Kananoja ja Ruuskanen (2019)

- Lastensuojelutoimenpiteiden vaikutuksia seurataan kunnissa ja työyksiköissä vaihtelevasti, kansallista seurantavelvoitetta ei ole
- Suomessa ei ole saatavilla tieteellistä tutkimusta lastensuojelutoiminnan vaikuttavuudesta
- Toimenpiteitä, suoritteita tai kustannuksia koskevat tiedot eivät kerro työn vaikuttavuudesta
- ”Myös toiminnan seuranta tulee laajentaa suoritteiden ja kustannusten seurannasta lasten ja perheiden hyvinvoinnin, elämäntilanteiden ja elämänkulun seurantaan. Kansallisen tason tutkimuksen rinnalla voidaan toteuttaa alueellisia, tiettyihin lastensuojelun käytäntöihin tai painopistealueisiin kohdistuvaa vaikutusten tutkimusta. Tieteellisesti tutkittua tietoa on syytä täydentää systemaattisesti kootulla kokemustiedolla.” (mt, s. 62)

Vaikuttavuuden arvioinnista

(Elina Aaltio 2019)

- Jotta intervention vaikuttavuuden arviointi on ylipäänsä mielekästä, on intervention toimeenpanon oltava niin pitkällä, että toiminta eroaa selkeästi ”service-as-usual” -toiminnasta
- Haaste sekä tutkijalle että uusien toimintamallien kehittäjille (miten kuvataan, miten opetetaan, miten varmistetaan) ja käyttöönottajille (miten luovutaan vanhoista tavoista, miten omaksutaan ja ylläpidetään uusia)
- Tulosten (outcomes) lisäksi perusteltua tarkastella
  - intervention toimeenpanoa (mitä tosiasiaassa tehtiin) ja
  - siihen vaikuttaneita tekijöitä (context) ja
  - yrittää selittää miksi interventio on vaikuttavampi kuin vertailukohta (mechanisms)

Vaikuttavan työskentelyn tutkimusperusta

Suhdeperusteiset mallit vaikuttavat positiivisesti asiakkaiden kokemuksiin työntekijöistä ja heidän tavoitteistaan (Coulter, Houston, Moonay ym. 2020).

- Systemisen tiimin työskentelyn laadun on todettu olevan tiiviisti sidoksissa tiimien viikkokokouksissa käymän keskustelun laatuun ja keskustelun ”systemisyyteen” (Bostock ym. 2019a)
- Kun tiimikeskustelut ovat systemisiä, myös asiakastyön laatu vahvistuu
- Kyky luottamuksellisen suhteen vahvistamiseen
- Kyky käyttää ammatillista auktoriteettia hyvällä tavalla (Bostock ym. 2019a ja 2019b, Patridge ym. 2019)
- Kun asiakas- ja verkostotapaamisissa toteutuvat terapiatutkimuksen paikantamat yleiset tekijät, työskentely on tuloksellista (Wambold 2015)
- Kun verkostotyö on ennakoitavaa, hyvin koordinoitua ja moninäkökulmaista sen koetaan auttavan (Widmark 2013)

Forresterin (2017) jäsenitys - Outcomes in children's Social Care

---

- Mitä tavoiteltavat tulokset ovat, kun työ on laaja-alaista/vaihtelevaa ja kuka tavoiteltavista tuloksista päättää?
  - Lasten ja perheiden auttaminen on työn yksi osa, mutta yhtä tärkeää on arvioida ja tunnistaa suuresta lähetemäärästä riskit ja puuttumisen tarve
  - Vapaus suhteessa lasten ja perheiden oikeuksiin
  - Forresterin mukaan vaikutuksia tulee arvioida monella tasolla:
    - Laadukas palvelu itsessään eli mm. vuorovaikutus ja oikea-aikaisuus vaikuttavat lopputulokseen
    - Seuranta siitä, että palvelua tarjolla "oikeille" käyttäjille ja oikeassa mitassa (työskennelläänkö oikein asiakkaiden kanssa)
    - Asiakkaan määrittämät tavoitteet (muutoksen mittarit) osana vaikuttavuuden arviointia
    - Käyttötarkoitukseen sopivat standardoidut mittarit
- "Asiakaskeskeinen hybridimittaus", tavoitteiden dialogisuus?
→ Entä silloin kun tilanne on uhkaava, kriisissä ja riitainen?
→ Arvot, laki, velvollisuus?

Mittareiden käyttäminen vaikuttavuuden arvioinnissa

- Auttaa tunnistamaan asiakkaita, jotka ovat vaarassa keskeyttää hoitoprosessinsa tai joilla on suurentunut riski negatiiviseen tai nollatulokseen
- Tarjoaa objektiivista, mitattavaa dataa hoitavien tahojen tuloksellisuudesta
- Antaa mahdollisuuden säätää työskentelyä systemaattisesti asiakkaan mieltymysten mukaisesti
- Systemiseen lastensuojeluun soveltuvia mittareita terapiakontekstista: 15-score, ORS ja SRS

Muutosarviointiasteikko (ORS)

Yksilöllisesti

(Henkilökohtainen hyvinvointi)

I-----I

Läheisten ihmissuhteiden osalta

(Perhe ja muut läheiset ihmissuhteet)

I-----I

Sosiaalisesti

(Työ, koulu, ystävyysuhteet)

I-----I

Yleisesti

(Yleinen tunne hyvinvoinnista)

I-----I

Terapiaistunnon arviointiasteikko (SRS)

Terapiasuhte

En kokenut tulevani kuulluksi, ymmärretyksi ja

I-----

Tulin kuulluksi, minua ymmarrettiin ja kunnioitettiin.

Päämäärä ja keskustelun aiheet

Me emme työstäneet niitä aiheita, joita olisin halunnut, emmekä keskustelleet niistä aiheista

I-----

Me työskentelimme ja keskustelimme toivomistani aiheista.

Työskentelytapa tai menetelmä

Terapeutin työtapa ei sopinut minulle.

I-----

Terapeutin työtapa sopi minulle hyvin.

Yleisesti

Tämän päivän istunnosta puuttui jotain.

I-----

Yleisesti ottaen päivän istunto oli hyvä.

Mitä systeemisen lastensuojelun vaikuttavuuden arvioimiseksi tarvitaan?

(Niko Flink 2019)

- Käsitys systeemisen mallin ydinelementeistä, tavoitteista ja mekanismeista (kuvaus ja ohjelmateoria)
- Valideja ja käyttökelpoisia asiakastason seurantamittareita
- Empiiristä tutkimusta, jossa:
  - Kerätään tietoa systeemisen lastensuojelun asiakkaiden hyvinvoinnissa tapahtuneista muutoksista ja tarkastellaan myös mekanismeja tulosten taustalla
  - Arvioidaan systeemisen mallin toteutusta tutkimuspaikkakunnalla (vrt. kansallinen malli)
  - Vertaillaan systeemisen lastensuojelun asiakastyön tuloksia jonkin toisen mallin tai service-as-usual -lastensuojelun tuloksiin
- Motivoidaan ja tuetaan lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä tutustumaan ja käyttämään mittareita asiakastyön osana, jotta niistä kertyvää kokemustietoa voidaan hyödyntää soveltuvimpien indikaattorien löytämiseksi ja laajempien tutkimusaineistojen keruu onnistuu

Tiimin toiminnan arviointi

Yhteisymmärrys

- Oliko tiimillä yhteiset päämäärät?
- Oliko tavoite selvä ja kaikilla samansisältöinen?
- Oliko kaikki sitoutunut yhteistoimintaan?

Palaute

- Palkitaanko tai annettiin palaute hyvin tehdystä työstä?
- Annettiin rakentavaa kritiikkiä?

Luottamus, huolenpito ja rehellisyys

- Luottivatko tiimin jäsenet aidosti toisiinsa?
- Kuinka avoimia jäsenet olivat toisilleen?
- Oliko tiimin jäsenet aidosti kiinnostuneita toisistaan?

Osaamisen arvostus ja sen kehittäminen

- Arvostettiin jokaista yksilöä ja hänen tietotaitoaan?
- Miten erilaiset vahvuudet huomioitiin?
- Miten osaamista kehitettiin?

Yhteistyö

- Arvostettiin yhdessä tekemistä?
- Oliko tiimin jäsenten päämäärät suhteessa muiden jäsenten päämääriin?
- Miten yhteistyön pelisääntöjä noudatettiin?

Päätöksenteko

- Sovittiin seuraava palaveri ja siihen valmistautuminen?
- Miten hyvin sovittiin päätösten toteuttaminen ja seuranta?
- Millaisia päätöksiä tehtiin ja miten ne tehtiin?

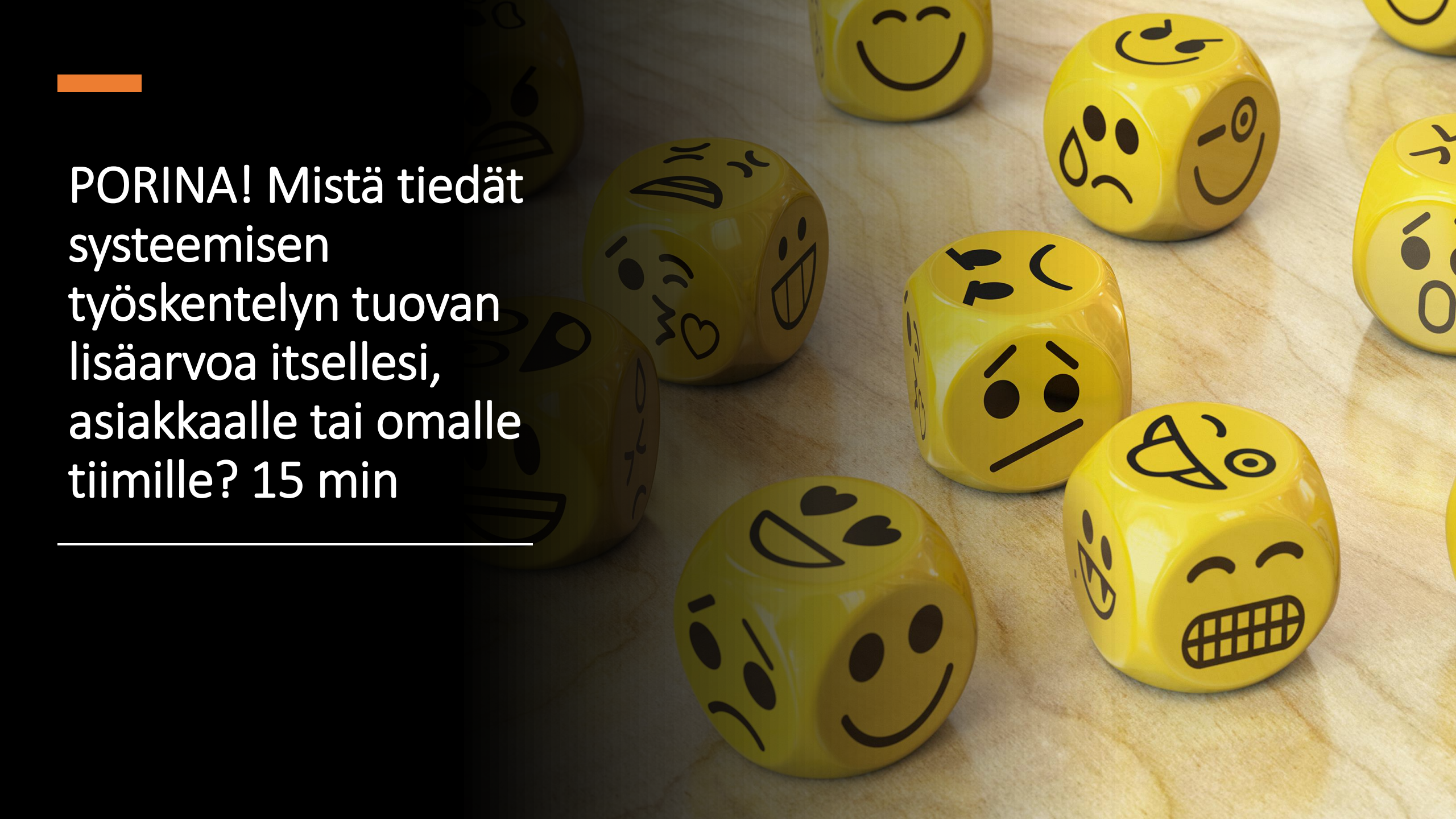
Vuorovaikutus

- Millainen oli työskentelyilmapiiri?
- Miten selkeästi asiat ilmaistiin?
- Miten erimielisyydet käsiteltiin?
- Miten hyvin kuunneltiin toisia tiimin jäseniä?

Työskentely

- Oliko työskentelysuunnitelma toimiva?
- Miten hyvin tiimi pysyi asiassa?
- Miten hyvin tiimi pysyi aikataulussa?
- Miten johtaminen hoidettiin?
- Antoivatko kaikki panoksensa tiimityön hyväksi?

The background of the slide features several yellow dice scattered on a light-colored wooden surface. Each die is marked with a different emoji, such as a smiling face, a face with a single tear, a face with a wide-open mouth, a face with a heart, and a face with a neutral expression. The dice are arranged in a way that they appear to be in motion or recently rolled.

**PORINA! Mistä tiedät
systemisen
työskentelyn tuovan
lisääarvoa itsellesi,
asiakkaalle tai omalle
tiimille? 15 min**

Systemisen mallin johtaminen ja menetelmän käyttöön ottaminen
omalla alueella

Systemisen mallin johtaminen

[Systemisen muutoksen johtaminen lastensuojelussa : Opas esimiehille ja johtajille \(julkari.fi\)](#)

-
- Systemisyys viittaa sekä suhdeperustaiseen lähestymistapaan perheiden tilanteiden jäsenyyksessä että luotettavan ja kunnioittavan vuorovaikutuksen tärkeyteen asiakastyössä, mutta myös laajemmin organisaatorakenteeseen, jonka päätehtävä on lapsen ja vanhempien kanssa tehtävä vuorovaikutustyö (Fagerström, 2016)
  - **Puhukaa arvoista**
  - Lastensuojelutyön muuttaminen systemiseksi ei tapahdu vain sosiaalityön sisällä, vaan edellyttää muutoksia myös muissa palveluissa (neuvolat, koulu, varhaiskasvatus, psykiatria)
  - Ajatus: Tutkitaan kokonaisuutta ja tehdään yhdessä

Systemeisen mallin johtaminen

[Systemeisen muutoksen johtaminen lastensuojelussa : Opas esimiehille ja johtajille \(julkari.fi\)](#)

-
- Pyrkimys pysyvään ajattelu- ja toimintatapojen muutokseen
  - Systemeisyyteen perustuva palvelukokonaisuus
  - Tunnistettava systeemin suhteet, joihin haetaan muutosta (tutkitaan yhdessä työntekijöiden kanssa mitkä seikat edistävät ja estävät asiakkaiden auttamista arjessa)
  - Systeemin muuttaminen kokeilujen avulla (tunnistetaan seikat, joilla on laaja-alaista vaikutusta systeemin toimintaan), sillä kaikkea ei voi uudistaa kerralla

Jatkuu..

- Mitkä ovat sellaisia “vipuvarsia”, jotka vaikuttavat laajalaisesti systemin toimintaan? Esim. yhteistyö jonkun tahon kanssa. Kokeillaan uusia toimintatapoja
- Muutoksen vakiinnuttaminen niin, että halu kehittyä ja oppia uutta säilyy myös pitkällä aikavälillä (omasta toiminnasta oppiminen)
- Systemisen muutoksen onnistuminen edellyttää kaikkien työntekijöiden tietotaidon hyödyntämistä avoimessa ja alati suuntaansa korjaavassa prosessissa
- Miten työskentelemme yhdessä? Millaiset toimintatavat siihen luodaan?
- Muutoksessa asiakkaiden ääni ja kokemukset keskiössä
- Toimintakulttuurin muutos, ei yksittäinen menetelmä
- Millaiset työn rakenteet tukevat systeemistä työtötettä?

Mitä tulisi huomioida jatkossa?

- Sopikaa ja kalenteroikaa systeemisen tiimin aika ja pitäkää siitä kiinni, vaikka ette ennättäisi siihen kunnolla ns. valmistautua
- Käsitelkää niitä asiakastilanteita, jotka työllistävät ja kuormittavat joka tapauksessa paljon
- Panostakaa ryhmäytymiseen myös perheterapeutin kanssa: sopikaa tiimipäivä tai muu aika miettiä sitä, mitä haluaisitte tehdä, mikä on nyt tässä tilanteessa mahdollista ja mitä tämä kaikki tarkoittaa meille?
- Jos oma jaksaminen on kovilla tai on jokin muu akuutti mielen päällä oleva asia, käyttäkää alussa aikaa sen purkamiseen tai pitäkää tapaaminen työnohjauksellisena tapaamisena perheterapeutin kanssa
- Aloittakaa harjoittelu pikkuhiljaa keskenänne, asiakkaat mukaan vasta sitten kun siltä tuntuu (keskittykää reflektion harjoitteluun ja systeemisen tiimin rakenteen harjoitteluun, kokeilkaa vapaasti)
- Jos työyhteisössä on työntekijöiden välisiä jännitteitä se näkyy systeemisessä tiimissä ja siinä, kuinka uskaltaa heittäytyä reflektioon
- Sanoittakaa tunteita, myös epämiellyttäviä tai vaikeita tunteita

Ryhmätehtävä

- Millä tavoin voitte jatkossa edistää systeemisen työtteen ja systeemisen verkostotyön etenemistä omassa työryhmässänne?
- Mitä asioita se vaatisi?
- Mitä asioita täytyisi muuttaa?
- Mistä olisi apua?

Käykää keskustelua yhteistoiminnallisen auttamiskartan pohjalta.

Yhteistoiminnallinen auttamiskartta

Visio:

Systeminen työote ja verkostotyö etenevät organisaatiossamme

Esteet/haasteet

**Mikä estää visiota
toteutumasta?
Mistä olemme huolissamme?**

Tuki

**Kuka/mikä tukee sinua saavuttamaan
vision? Mikä toimii hyvin?**

Suunnitelma

**Asteikolla 1-10, kuinka turvallista meillä on?
Mihin tarvitaan muutosta?
Miten tukea voi vahvistaa esteiden voittamiseksi?**

A young boy with light brown hair is sitting on a swing set, smiling broadly. He is wearing a brown jacket over an orange shirt and blue jeans. The swing set is made of metal chains. The background is a dense, out-of-focus green forest. Two horizontal white lines are positioned above and below the text.

MENETELMIÄ

MAHDOLLISIA MENETELMIÄ..

Yhteistoiminnallinen
auttamiskartta

Sukupuusi

Verkostokartta

Aikajana

Kolme taloa

Sirkulaarinen
haastattelu

Dialoginen
keskustelu - "Kaukon
kehä"

Yhteistoiminnallinen auttamiskartta

Visio Millaista olisi lapsen ja perheen hyvä elämä, jossa toteutuu turvallisuus, pysyvyys/vakaus, hyvinvointi? Mitä toivot lapsillesi? Millaista haluaisit perhe-elämän olevan?	
Esteet/haasteet Mikä estää visiota toteutumasta? Mistä olemme huolissamme?	Tuki Kuka/mikä tukee sinua saavuttamaan vision? Mikä toimii hyvin?
Suunnitelma Asteikolla 1-10, kuinka turvallista lapsilla on? Mihin tarvitaan muutosta? Miten tukea voi vahvistaa esteiden voittamiseksi, jotta lapsilla on turvallista, perhe-elämässä on pysyvyyttä ja lapset voivat hyvin?	

Vanhempien ero

AIKAJANA

A woman in a yellow vest is looking towards a man with glasses who is pointing at a whiteboard. The scene is a meeting or workshop. The text is overlaid on a dark blue semi-transparent rectangle.

MIKÄ ON TÄLLÄ HETKELLÄ
SUHTAUTUMISESI
SYSTEMISYYTEEN?

KIITOS!

Wherever you go, go with all your Heart!

Kiitos ja hyvää matkaa!

Lähteitä ja kirjallisuutta

Koulutusmateriaalien keskeisinä lähteinä on käytetty THL:n järjestämien systeemisen toimintamallin kouluttajakoulutusten materiaaleja vuosilta 2017–2022.

THL vastaa toimintamallin edistämisestä kansallisesti, ja heidän sivuiltaan löytyy aiheesta lisätietoa:
<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/systeeminen-toimintamalli-lastensuojelussa>

- Aaltio, Elina & Flink, Niko(2020) [Hyvinvoinnin ja muutoksen mittarit systeemisessä lastensuojelussa Katsaus mallin vaikuttavuuden arvioinnissa käytettyihin mittareihin ja menetelmiin](#). Työpaperi 11/2020. Helsinki: THL.
- Aaltio, Elina & Isokuortti, Nanna (2019a) [Systeemisen lastensuojelun toimintamallin pilotointi. Valtakunnallinen arviointi](#). Raportti 3/2019. Helsinki: THL.
- Aaltio, Elina & Isokuortti, Nanna (2019b) [Systeemisen lastensuojelun toimintamallin ydinelementit. Kuvaus asiakastason ydinelementeistä, tavoitteista ja toimintamekanismeista](#). Työpaperi 33/2019. Helsinki: THL.
- Alhanen, Kai & Lavila, Pekka & Kangas, Marjo & Lamppula, Tomi & Petrelius, Päivi (2019) [Systeemisen muutoksen johtaminen lastensuojelussa – Opas esimiehille ja johtajille](#). Opas 45/2019. Helsinki: THL.
- Bostock, Lisa ym. (2017) [Scaling and deepening the Reclaimin Social Work model: evaluation report](#). University of Bedfordshire and University of Cardiff.
- Burnham, John (2012) [Developments in social ggrraaaccesss – visible – invisivle and voiced – unvoiced](#)
- Civil, Tiina & Abrahamsson, Outi & Mäki-Fossi, Satu & Miettunen, Nanna (2019) [Systeeminen lastensuojelu monitoimijaisuuden ja osallisuuden varmistavana verkostotyönä](#). Työpaperi 34/2019. Helsinki: THL.
- Coulter, Stephen & Houston, Stanley & Moonay, Suzanne & Devaney, John & Davidson, Gavin (2019) [Attaining theoretical coherence within relationship-based practice in child and family social work: The systemic perspective](#). British Journal of Social Work, Vol. 50, Iss 4 12–19.
- Fagerström, Katarina (2016) [Ihmissuhteita rakentava ja ylläpitävä lastensuojelu. Hackneyn malli ja systeeminen käytäntö lastensuojelutyössä](#). Työpaperi 42/2016. Helsinki: THL.

- Huupponen, Marika ja Timonen, Siiri 2021: [Kuuntele ja arvosta – raportti lastensuojelun yhteistyökumppaneiden alkukartoituskyselystä. Sattumanvaraisesta tuesta kohti onnistunutta yhteistyötä.](#) Itä-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus 22.6.2021
- Kananoja, Aulikki & Ruuskanen, Kristiina (2019) [Selvityshenkilön ehdotukset lastensuojelun toimintaedellytysten ja laadun parantamiseksi: Loppuraportti.](#) Raportteja ja muistioita 2019:4. Helsinki: STM.
- Lahtinen, Pia & Männistö, Leena & Raivio, Marketta (2017) [Kohti suomalaista systeemistä lastensuojelun toimintamallia. Keskeisiä periaatteita ja reunaehtoja.](#) Työpaperi 7/2017. Helsinki: THL.
- [Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista \(254/2015\)](#)
- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä \(784/2021\)](#)
- Lastensuojelulaki 417/2007. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>
- Muukkonen Tiina (2015) [Luottamus lastensuojelussa. Monitoimijaisen yhteistyön rakentuminen.](#) Lisensiaatintutkimus. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Partridge, Karen; Dugmore, Paul; Mahaffey, Helen; Chidgey, Mark & Owen, James 2019: Step by step, side by side: the quest to create relational artistry through systemic practice within children’s social care, Journal of Family Therapy 41, 321–342.
- Petrelius, Päivi; Tulensalo, Hanna; Jaakola, Anne-Mari ja Hietämäki, Johanna (toim.) 2016. [Lapsen elämäntilanteen ja tuen tarpeiden lapsikeskeinen, monitoimijainen arviointi. Tietoa lastensuojelun kehittämisen pohjaksi.](#) Työpaperi 33/2016. Helsinki: THL.
- Petrelius, Päivi & Uutela, Anne (2020) [Systeemisen lastensuojelun toimintamallin käyttöönotto ja juurruttaminen. Konsultoivien sosiaalityöntekijöiden kokemuksia.](#) Työpaperi 24/2020. Helsinki: THL.
- Petrelius, Päivi & Yliruka, Laura & Miettunen, Nanna (2021) [Systeemisiä kokeiluja – kohti jatkuvaa yhdessä oppimista.](#) Työpaperi 7/2021. Helsinki: THL.

- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>
- [THL:n määräys sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista ja niihin merkittävistä tiedoista \(1/2021\)](#)
- Turnell, Andrew & Murphy, Terry (2010) [Signs of Safety – A Comprehensive Briefing Paper](#)
- Tulensalo, Hanna, Kumpulainen Kirsti; Kekkonen, Marjatta 2017. Monitoimijainen arviointi. Teoksessa: [Eriytyis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit – Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa](#). Työpaperi 26/2017, 11–37. Helsinki: THL.
- Wahlström, Jarl 1992: Merkitysten muodostuminen ja muuttuminen perheterapeuttisessa keskustelussa : diskurssianalyttinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.
- Wambold, Bruce & Imel, Zac E. 2015: The great psychotherapy debate. The evidence for what makes psychotherapy work. Englanti.
- Widmark C., Sandahl C, Piuva K. & Bergman D. (2013) [Parents' experiences of collaboration between welfare professionals regarding children with anxiety or depression - an explorative study](#). International Journal of Integrated Care, Vol 13, Iss 4.
- Yliruka, Laura & Eriksson, Pia & Jokinen, Liisa & Pasanen, Kaisa (toim.) 2022. [Kohti monitoimijaista lastensuojelua hyvinvointialueilla](#). Työpaperi 52/2022. Helsinki: THL.
- Yliruka, Laura & Tasala, Tanja (2022) [Lastensuojelun systemisen toimintamallin kansallinen tilannekuva vuonna 2021](#). Tutkimuksesta tiiviisti 9/2022. Helsinki: THL.

Jälki
elämälle.